

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.318/2023/4.

A felperes:

(felperes neve) (tartózkodási helye: X bv. intézet)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Török Viktória ügyvéd (ügyvéd címe.)

Az alperes:

(Bv. intézet neve) (X bv. intézet)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Némethy Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Némethy Barbara; ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

személyiségvédelmi igény érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 1.P.20.027/2023/15.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

felperes, 1.P.20.027/2023/16.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 48 000 (negyvennyolcezer) Ft fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2002. március 25. napján került befogadásra az alperesnél, ahol – megőrzése, szállításainak időtartamát leszámítva – azóta is ott tartózkodik.

[2] A felperes 2019. évben kártérítési igényt terjesztett elő az alperesnél arra hivatkozással, hogy az alperes kárt okozott neki, amikor "magát a pihenésemet, nyugodt pihenésemet vették el".

[3] Az alperes 2020. február 13. napján kelt 30528-12/1312/5/2019. számú határozatában a felperes kártérítési igényét elutasította.

Megelőző eljárások

[4] A felperes 2020. március 14. napján előterjesztett – utóbb módosított – keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg, az alperes azzal, hogy 2002. szeptember 25. – 2020. június 16. közötti időszakban nem biztosította nyugodt éjszakai pihenését, éveken keresztül megsértette az élethez és a testi (lelki) épséghez való jogát, továbbá kérte az alperes marasztalását 1000 Ft összegű nemvagyoni kártérítés megfizetésére (P.20.384/2020/1., 5.).

[5] Arra hivatkozott, hogy fogvatartása kezdete óta nem volt nyugodt éjszakája, mert az alperesi intézetben a 25 W-os Hess lámpák helyett 60-100 W erősségű világító testek fényforrásai kerültek az éjszakai ellenőrzéskor felkapcsolásra, ezért 22.00 és 6.00 óra közötti időszakban minden fél órában felriadt és mire visszaaludt, következett az újabb világítás felkapcsolása. Évek alatt ez teljesen kikészítette idegileg, frusztráltabb lett, ellenségesen viselkedő személlyé vált. Ezzel az élethez és a testi (lelki) egészséghez való joga sérült. Köztudomású, hogy az éjszakai pihenés, az alvás korlátozása kialvatlanságot, ezzel összefüggésben tartós fáradtságot, pszichés bántalmakat okoz.

[6] Kereseti kérelme jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 76. §-át, 84. § (1) bekezdés a) és e) pontját, 339. § (1) bekezdését és 355. § (1) bekezdését jelölte meg.

[7] Az alperes alaki védekezésében a per megszüntetését kérte, mert a keresetben érvényesíteni kívánt jogot a jogalkotó részben a kártalanítási eljárás keretei közé utalta, ezért az igény a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe tartozó nemperes eljárásban érvényesíthető.

[8] Elévülési kifogást is előterjesztett. A felperes elhelyezése időpontját 2003. április hó 10. napjában jelölte meg, és kártérítési igényét is ezzel a kezdő időponttal terjesztette elő, ezért a keresetben követelt igény a 2015. március 14. napja előtti időszakra elévült.

[9] Érdemben is kérte a kereset elutasítását.

[10] A 2013. március 15. előtti jogviszonyokra a nemvagyoni kártérítés szabályai alkalmazandók, melynek alapja a nemvagyoni kár, melyet a felperes nem bizonyított.

[11] A felek között büntetés-végrehajtási jogviszony áll fenn, amely meghatározza a felperes és az alperes büntetés-végrehajtási kötelezettségeit, jogait és azok érvényesítési módjait. A felperes nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy a kár bekövetkeztéről a bv. személyi állományát haladéktalanul tájékoztatni köteles, ezért megsértette a jóhiszeműség és tisztesség polgári jogi alapelvét [Bv.tv. 7. § (1) bekezdés, rPtk. 4. § (1) bekezdés, 12/2014. (XII. 16.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés]. A felperes az általa meghatározott időszakban egy alkalommal sem jelezte, hogy álmatlanságban szenved. Ha ez ténylegesen fennállt, azt haladéktalanul köteles lett volna jelezni és nyomban meg kellett volna kezdenie az általa vélt jogsérelem kiküszöbölésére irányuló eljárást. A felperes azonban ezt csak 2019-ben tett meg. Ennek kapcsán hivatkozott a rPtk. 340. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettségre.

[12] A felperes nem bizonyította azt sem, hogy nem volt képes kipihenni magát. Vitatta, miszerint köztudomású tény az, hogy az éjszakai pihenés korlátozása kialvatlanságot és pszichés bántalmakat okoz. A felperes egyetlen alkalommal sem jelentkezett orvosi

vizsgálatra álmatlansága miatt, nem kért altatót, sem szemtakarót annak ellenére, hogy azt szükség esetén a bv. intézet biztosítja. A felperesnél az álmatlanság tipikus tünetei sem jelentkeztek.

[13] Az éjszakai ellenőrzéssel jogszabályi kötelezettségének tett eleget, melyet a jogszabályi előírásoknak megfelelően folytatott. A biztonság fenntartása érdekében – preventív jelleggel – szükség van a zárkaellenőrzésekre, melyet éjszaka is kell végezni a rendkívüli események megelőzése érdekében, illetve a fogvatartottak saját, vagy mások testi épségének megóvása miatt is. Ez a fogvatartás biztonsága érdekében elengedhetetlenül szükséges, melyet világítás nélkül értelemszerűen azt nem lehet végrehajtani. Ezért kerül sor a zárkában lévő zárkaellenőrző világítás (ún. Hess lámpa) felkapcsolására, mely azonban rövid ideig (néhány másodpercig) világít, ami az alvó személyt nem ébreszti fel. Utalt arra, hogy a fogvatartás biztonsága, az emberi élet védelme, a bűncselekmények megelőzése erősebb érdek, erősebb jogalap egy esetleges 1-2 másodperces fény alkalmazásával járó ellenőrzéssel kiváltott hatással szemben. A felperesnek lehetősége volt szemtakaró használatára vagy altató gyógyszer igénylésére. Személyiségi jogsérelem hiányában az alperesi magatartás jogszerűségének vizsgálata szükségtelen.

[14] Az elsőfokú bíróság P.20.384/2020/10. szám alatti ítéletében a keresetet elutasította.

[15] Az alperes alaki védekezésével kapcsolatban kifejtette, hogy a felperes által hivatkozott szükségtelen zavarással megvalósított éjszakai ellenőrzés, amely az alperes rendfenntartó tevékenységének minősül, nem tartozik az alapvető elhelyezési körülmények közé, ezért az ezzel kapcsolatos jogsértés miatti igényt a felperes a polgári bíróság előtt érvényesítheti.

[16] Az alperes elévülési kifogását sem találta megalapozottnak. A jogsértés megállapítására irányuló kereseti kérelem abszolút szerkezetű jog, melynek természetéből következően annak a megsértése esetére a rPtk. által biztosított objektív szankciók igénybevétele határidőhöz nem kötött. A kötelmi jellegű kártérítési igényre azonban az elévülés szabályai alkalmazandók. Tekintettel arra, hogy az állított személyiségi jogsértés hosszabb időn át minden egyes nap újólág bekövetkezett, a követelés az igényérvényesítést megelőző 5 éven túli időszakra elévült. Érdemben sem találta a keresetet megalapozottnak.

[17] A felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.013/2021/13. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és ugyanazt a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[18] Az alperes alaki védekezésével kapcsolatban osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. A kereset érdemét tekintve hangsúlyozta, a keresetben állított személyiségi jogot sértő magatartás megvalósulása, annak bizonyítottsága feltétele a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) – e) pontjaiban írt bármely szankció alkalmazásának, ahhoz kapcsolódik. Ezért elsőként azt kell tisztázni, hogy a kereset szerinti alperesi jogsértő magatartás megvalósult-e a felperes által állított módon. A felperes azt állította, hogy az alperes éjszakai ellenőrzési módja az annak során használt 60-100 W-os erősségű fényforrás személyiségi jogot sértő magatartás. Ennek bizonyítása a perben a felperes kötelezettsége. A másodfokú eljárásban a felperes bizonyítási indítványokat terjesztett elő (tanúk meghallgatása, lámpák beszerzésével kapcsolatos okiratok csatolása, a lámpák erősségéről, beszerelésük időpontjára vonatkozó okiratok, házirend, körlet napló, munkalapok és a Hess lámpák megvásárlását igazoló okiratok csatolása). A megismételt eljárásra előírta a felperes által a másodfokú eljárásban indítványozott bizonyítás lefolytatását, továbbá azt, hogy annak részévé kell tenni a 10. sorszámú beadvány mellékleteként csatolt okiratokat is. Ezt követően lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a felperes által sérelmezett módon történtek az éjszakai ellenőrzések és azok alkalmasak voltak-e az állított személyiségi jogsértés megvalósítására.

[19] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság P.20.046/2022/6. számú ítéletében a keresetet elutasította. A felperesi igény bíróság előtti érvényesítésével kapcsolatban, valamint az alperes elévülési kifogását illetően is a korábbi ítéletében kifejtett indokokkal egyezően álláspontját fenntartotta.

[20] Érdemben a bizonyítékok alapján álláspontja az volt, hogy a perben meghallgatott tanúk vallomása, a felperesi előadás a jogsértő és indokolatlan zavarással járó éjszakai ellenőrzéseket nem támasztották alá. (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúk meghallgatását azért mellőzte, mert a felperesi előadásból nem állapítható meg, hogy ők mikor voltak a felperes zárkatársai. Ezen túl elfogulatlan tanúvallomás tőlük nem várható, mert az alperessel ugyanezen okból maguk is perben állnak, ezért érdekük fűződik ahhoz, hogy a felperes állítását a bíróság a perben valónak fogadja el.

[21] A felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.256/2022/4. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[22] A hatályon kívül helyezés indokaként kifejtette, hogy nem mellőzhető (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúk meghallgatása az elsőfokú ítélet szerinti indokok miatt. Önmagában az, hogy a tanú az alperessel hasonló tárgyú jogvitában (perben) áll, még nem teszi indokolttá a tanúkenti meghallgatás mellőzését. A tanú által előadottakat a per egyéb adataival kell egybevetni és annak alapján megállapítani, hogy az mennyiben és miként vehető figyelembe. Nem osztotta azt sem, hogy nem állapítható meg, a felperessel mikor voltak egy zárkában a tanúk és ez is indokolja a meghallgatás mellőzését. Egyfelől a tanú nem csak akkor tud nyilatkozni a felperes által állított alperesi magatartásról, ha felperessel egy zárkában volt elhelyezve, mert ennek hiányában számot kell adnia arról, hogy az általa előadottak milyen forrásból, honnan erednek. Ezeket szintén a tanúvallomás értékelése körében kell mérlegelni. Másfelől az iratok között fellelhető a zárkanyilvánítás a felperes elhelyezésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[23] Az újra megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság – P.20.027/2023/15. számú – ítéletével a keresetet elutasította.

[24] Rögzítette, a felek között büntetés-végrehajtási jogviszony jött létre és e jogviszony határozza meg a felperesi fogvatartott jogait és kötelezettségeit, illetve azok érvényesítésének módját [Bv.tv. 10. §, 3. § (1) és (8) pontja].

[25] A jogvita az 1959. évi IV. tv. (rPtk.) hatálya alá tartozik.

[26] Az elévülési kifogást illetően külön kell választani a személyiségi jogsértés miatt előterjesztett objektív szankcióval kapcsolatos igényt, illetve a nemvagyoni kártérítési igényt. A személyiségvédelmi jogviszony abszolút – mindenki számára kötelezettséget teremtő – szerkezetére figyelemmel a személyiségi jogsértés objektív szankciói iránti igények nem évülnek el, ezek igénybevétele (érvényesítése) határidőhöz nem köthető. A nemvagyoni kártérítési igény vonatkozásában az elévülés vizsgálendő (EBH2007.1687). A rPtk. 324. § (1) és 360. § (1) bekezdése alapján arra a következtetésre jutott, hogy miután a perbeli esetben hosszabb ideig tartó jogsértésről van szó, a hivatkozott hátrányok minden jogsérelemmel érintett nappal újra bekövetkeztek a kereseti tényállítás szerint, ezért a kártérítés alapjaként a döntésnél csak az el nem évült időszak vehető figyelembe a kárfogalom egységessége miatt. A felperes kárigényét az alperesnél 2019. év végén terjesztette elő, így az azt megelőző 5 évre érvényesíthet igényt, az azt megelőző időszakra követelése elévült (Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.348/2018/4., Pf.I.20.317/2018/5.).

[27] A felperes hivatkozott az elévülés nyugvására, melyet minden olyan esemény előidéz, amely miatt a jogosult követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni [rPtk. 326. § (2) bekezdés]. Perbeli esetben a felperes az elévülés nyugvására okot adó körülményként azt

jelölte meg, hogy a jogszabályok változásai, illetve az ilyen típusú igények megítélésének változása folytán csak 2019. év végén jutott abba a helyzetbe, hogy igényét eredményesen érvényesítse. Ez azonban nem olyan menthető ok, amely az elévülés nyugvását eredményezi.

[28] Vizsgálta, hogy a felperes személyiségi joga sérült-e, és a személyiségi jogsértés kapcsán az el nem évült időszakban olyan nemvagyonosi hátrányt szenvedett-e, amely kompenzációt igényel, illetve, hogy az alperes eljárása jogellenes, illetve felróható volt-e.

[29] A keresetben hivatkozott a személyiségi jogok sérelmét megalapozó tényként a felperes azt adta elő, hogy az alperesi ellenőrzési gyakorlat kikészítette idegileg, frusztráltabb, ellenségesebb viselkedésű lett és folyamatosan fáradt volt. Ezen kereseti tényelőadást meghaladóan egyéb tényelőadást nem tett, így azt sem adta elő, hogy akár testi, akár lelki egészsége az éjszakai ellenőrzés folytán milyen módon és mértékben változott. Nem terjesztett elő okfejtést arra, hogy az éjszakai ellenőrzések az emberi méltóságát milyen módon sértették és erre bizonyítási indítványa sem volt. Kérte személyes meghallgatását, azonban a fél előadása akár írásbeli, akár szóbeli, nem bizonyíték. Indítványozta szakértő kirendelését is, ugyanakkor nem terjesztett elő olyan tényállítást, amelyek bizonyítására szakértő kirendelése szükséges. Nem szakértő feladata annak megállapítása, hogy az alperesi jogsértő gyakorlat befolyásolta-e a felperes másnapi viselkedését, feladatainak ellátását, másokhoz való viszonyát. A felperest ért esetleges lelki és fizikai negatív hatásokat nem igazolja, ha a szakértő általánosságban nyilatkozik arra, hogy van-e egészségkárosító hatása annak, ha valaki több éven keresztül nem tud zavartalanul aludni. Az egészség sérelmének megállapíthatóságához a felperesnek a 2002. évi egészségi állapotáról és az azt követően folyamatosan az abban bekövetkező negatív változásokról kellett volna részletesen számot adnia, és ezeket orvosi iratokkal, vagy egyéb módon alátámasztania. Ezt követően kerülhetett volna sor arra, hogy a bíróság szakértői bizonyítással megállapítsa, hogy a felperes egészségében bekövetkezett negatív változások az alperes által végzett éjszakai ellenőrzésekkel, annak zavaró hatásával állnak-e okozati összefüggésben. Nem volt tehát olyan felperes által előadott tény, amelyre szakértő kirendelése indokolt lett volna. Ezzel szemben a felperes az éjszakai ellenőrzésekkel kapcsolatban 2002-2019. közötti időszakban egyetlen alkalommal sem terjesztett elő sem panaszt, sem kérelmet. Nem hivatkozott arra sem, hogy ezzel kapcsolatos egészségügyi panasszal orvoshoz fordult. Mindezek miatt a szakértő kirendelését mellőzte.

[30] Osztotta az alperes hivatkozását, hogy a felperest kárenyhítési, kármegelőzési kötelezettség terhelte, melynek során a felperestől elvárható volt, hogy az alperesnek a Bv.tv. szerinti együttműködési kötelezettségének is eleget téve írásbeli kérelem, panasz formájában, vagy egyéb módon jelezze az éjszakai ellenőrzések az egészségi állapotában, személyiségében kedvezőtlen változást okoznak.

[31] A lefolytatott bizonyítási eljárásból azt sem találta megállapíthatónak, hogy az alperes az ellenőrzést a zárvilágítás használatával folytatta.

[32] (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúk a felperessel egyezően adták elő, hogy az éjszakai ellenőrzést az őrszemélyzet a zárvilágítás nagy fényerejű izzójának 5-10 másodperces felkapcsolásával végezte. Ezzel szemben a műhelyvezető, (tanú 3. neve), valamint (tanú 4. neve) tanúk azt adták elő, hogy az alperesi intézetben már 1996-1998-ban valamennyi zárkában kiépült az éjszakai ellenőrzés céljára szolgáló ún. Hess lámpa. Ez a zárvilágítástól elkülönült, kisebb fényerejű világítótest. Az éjszakai zárkaellenőrzések ezzel kerültek lefolytatásra, azért is, mert a takarodót követően a zárkák áramtalanításra kerülnek, ezért a Hess lámpa az egyetlen áram alatt lévő fényforrás. Az éjszakai ellenőrzéshez a zárvilágítás csak akkor kerül használatra, ha a fogvatartottak az éjszakai ellenőrzésre szolgáló világítótestet megrongálják. Az ellenőrzések 30-45 perc gyakorisággal történtek a felperesi előadással egyezően. Ezt az intézetben fogvatartott jelentős számú erőszakos

bűnelkövető, valamint a rendkívüli zsúfoltság indokolta. Utóbb a zsúfoltság csökkenése és a biztonsági rendszerek korszerűsödése folytán lehetővé vált a fogvatartottak ritkább éjszakai ellenőrzése. (tanú 3. neve) és (tanú 4. neve) tanúk vallomását alátámasztotta az utólagos bizonyítás keretében meghallgatott (tanú 5. neve) tanúvallomása is. Az alperessel korábban szerződéses kapcsolatban álló tanú végezte rendszeresen az érintésvédelmi vizsgálatot az alperesnél. A tanú nyilatkozta, hogy az alperesi bv. intézet I. emeletén található zárkákban a Hess lámpa úgy került kialakításra, hogy a meglévő mennyezeti lámpatestbe szabálytalanul beépítettek egy további izzót, ami egy vezetéken lógott. Valamennyi zárkában ily módon került kiépítésre a Hess világítás. A takarodó után az állandó világításra szolgáló lámpa lekapcsolásra kerül, abban nincs áram és ekkor már csak a külön áramkörön lévő beépített gyenge izzó világít. Az ellenőrzéskor ezt egy kapcsolóval lehet működtetni, amely addig világít, amíg a gombot kint nyomják. A mosdó világítása belülről kapcsolatható, a zárkavilágítás csak kívülről. Ez cáfolja (tanú 1. neve) tanú előadását, hogy az éjszakai ellenőrzéskor a kapcsoló benyomásával a zárkavilágítással egyidejűleg a mosdó világítása is működik. A tanú által előadottakat alátámasztják az alperes által csatolt 2018., 2022. évben készült érintésvédelmi vizsgálatról készült jegyzőkönyvek is.

[33] A felperesi előadást cáfolják az alperes által csatolt okirati bizonyítékok is. Nem bizonyított tehát, hogy az alperes az éjszakai ellenőrzést 60-100 W-os izzó használatával az éjszakai pihenést zavaró módon végezte.

[34] A fentiekben túl személyiségi jogsértést kizárja a jognak az adott személyiségi jogot sértő magatartásra való felhatalmazása. A rPtk. által felállított vélelmet, azt, hogy mások személyiségi jogainak bármilyen megsértése vagy korlátozása jogellenes magatartás, a sértő fél megdöntheti annak bizonyításával, hogy elkövetésére feljogosított volt, például azért, mert azt számára jogszabály engedélyezte. Ha a személyiségi jogsértés közhatalom gyakorlása során közhatalmat gyakorló szerv részéről történik – ilyennek minősül az alperesi bv. intézet is – azt kell vizsgálni, van-e olyan jogszabály, amely a jogsértőt az adott magatartás tanúsítására feljogosítja. Ha a közhatalmat gyakorló szerv a rá irányadó jogszabályok betartásával, azok keretei között járt el, az a személyiségi jogsértést eleve kizárja. Ha az alperes bizonyítja, hogy a jogszabály felhatalmazásának megfelelően járt el, akkor a személyiségi jogsértés következményei nem alkalmazhatók.

[35] Az alperes feladata a fogvatartás törvényes végrehajtásához szükséges rend fenntartása és az elítélt meghatározott helyen tartása, életének és testi épségének megóvására irányuló tevékenység [Bv.tv. 47. § (1) és 49. § (1) bekezdés]. Ezért az alperesnek nemcsak joga, de kötelessége is a fogvatartottak elhelyezésére kijelölt helyiségek éjszakai ellenőrzése, melyet az alperes alkalmazottainak az intézet parancsnoka rendelkezése alapján úgy kellett végrehajtaniuk, hogy előre ki nem számítható módon, de általánosságban 30 percenként történjen az ellenőrzés. Ennek során az adott zárka ellenőrzése előtt a zárkaellenőrző világítást fel kell kapcsolni, majd meg kell figyelni a zárkában lévő fogvatartottak magatartását, tevékenységét kellő alapossággal ellenőrizni kell. A bizonyítékokból megállapíthatóan az éjszakai ellenőrzések a szükséges mértékben, a legkisebb zavarással történtek, ezért a jogellenesség az alperes részéről nem állapítható meg. Ezért a személyiségi jogsértés is kizárt, annak hiányában pedig sem objektív, sem szubjektív szankció nem alkalmazható azon túl, hogy a felperes nemvagyoni hátrányt sem igazolt. Mindezek az alperes nemvagyoni kártérítési felelősségét kizárják. A pereszes felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes perköltségének a megfizetésére, amely a jogi képvisellel felmerült ügyvédi munkadíjból tevődik össze [32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés]. A felperes személyes költségmentessége miatt a meg nem fizetett elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[36] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést: elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra történő utasítását, másodlagosan annak megváltoztatásával kereseti kérelmének történő helytadást kérte.

[37] Az ítélet eljárásjogi megalapozatlansága körében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem tisztázta teljes körűen, a bizonyítást sem folytatta le teljes körűen, a bizonyítékokat a Pp. 276. §-t sértő módon értékelte, amely az érdemi döntésre kihatott [Pp. 369. § (1) bekezdés, 381. §].

[38] Az ítéletábrlától a Pp. 369. § (3) bekezdés b), c) és d) pontja szerinti felülbírálati jogkör alkalmazását kérte az anyagi jogi megalapozatlanság körében.

[39] Az eljárásjogi megalapozatlanság körében az alábbiakat adta elő.

[40] Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta előadását, valamint az azt alátámasztó tanúvallomásokot ((tanú 1. neve), (tanú 2. neve)), annak indokát sem adta, hogy ezen tanúvallomásokot miként értékelte, miért hagyta figyelmen kívül.

[41] (tanú 5. neve) tanúvallomása az alperes saját előadásával, (tanú 3. neve) és (tanú 4. neve) tanúvallomásaival is ellentétben áll. Az alperes azt állította, hogy a Hess lámpák nem egyforma módon kerültek kialakításra, de minden zárkában beszerelésre, majd felújításra kerültek. Ezt támasztotta alá (tanú 3. neve) és (tanú 4. neve) vallomása. Nem világos ezek alapján, hogy azonos vagy különböző módon került sor a felújításokra. (tanú 5. neve) tanúvallomása önmagában is ellentmondásos, mert nem egyértelmű, ha az érintésvédelem során több áramfelvételi pont van, azok miért nem kerültek feltüntetésre, mikor minden egyéb áramfelvételi forrás igen.

[42] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság téves jogi következtetésre jutott.

[43] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben részletes előadást tett keresetlevelében és egyéb beadványaiban az őt ért sérelmekről, melyet személyes meghallgatásakor megerősített.

[44] Az ellenőrzés kapcsán hangsúlyozta, zárkájában 2019. májusában került felszerelésre 25 W teljesítményű Hess lámpa, másrészt 2020. májusától változtak az ellenőrzés szabályai is, ezért téves az elsőfokú bíróság hivatkozása, hogy a jogsértést kizárja az adott személyiségi jogot sértő magatartásra való jogszabályi felhatalmazás. Nem vitatta, hogy az alperesnek joga volt a rend fenntartása érdekében az éjszakai ellenőrzésre, ez azonban nem haladhatta volna meg a szükséges mértéket és az arra szolgáló Hess lámpa mellett is elvégezhető lett volna.

[45] Hivatkozott arra is, hogy a Hess lámpával való ellenőrzés – egy éjszaka 16 alkalommal – is ellehetetleníti a nyugodt éjszakai pihenést. Ezzel kapcsolatban eseti döntésekre hivatkozott.

[46] Azt az alperes semmivel nem támasztotta alá, hogy az ellenőrzések gyakoriságának csökkenése a zsúfoltság csökkenése miatt következett be. Józan ésszel is belátható, hogy az egy éjszakai 16 alkalommal 60-100 W-os erejű égő felkapcsolásával végzett ellenőrzés zavarja a nyugodt pihenést és az személyiségromboló.

[47] Az anyagi jogi megalapozatlanság körében az alábbiakat fejtette ki.

[48] A megállapított tényállás nem teljes körű, ezért nyilvánvalóan helyes jogi minősítésre sem kerülhetett sor. Az elsőfokú döntés felülmérlegelése szükséges. A bizonyítási indítványok elvetésére szolgáló indokolás nem fogadható el, mert abból hiányzik a logikai okfejtés, mely szükséges ahhoz, hogy megalapozott indokolásról lehessen szó. Az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 346. § (5) bekezdését.

[49] Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a rPtk. 76. §, 84. § (1) bekezdés e) pontját, 339. § (1) és 355. § (1) bekezdését, azt, hogy a személyiségi jogsértés megállapításához elegendő annak bizonyítása, hogy a másik fél magatartása a jog által védett személyiségi

érdekkörbe történő behatást jelent. Figyelmén kívül hagyta továbbá a Bv.tv. a 9. § (1) bekezdését, valamint az Európa Tanács Rec (2006.) 2. számú ajánlását a börtönszabályokról.

[50] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségeiben való marasztalását kérte. Perköltség felszámítást nem csatolt.

[51] Előadása szerint a tényállás teljes körűen tisztázott, abból levont jogkövetkeztetések helyesek, a bizonyítékok megfelelően kerültek értékelésre és az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sem sértett.

[52] A felperes a megismételt eljárásban sem bizonyította, hogy 13 éven keresztül minden éjszaka 16 alkalommal 60-100 W teljesítményű izzóval került sor az éjszakai ellenőrzésekre. Az sem bizonyított, hogy a zárkavilágításra használt fényforrással került sor az éjszakai ellenőrzésre. Nincs jelentősége, hogy a kiépített Hess lámpák érintésvédelmi szempontból szabályosan lettek kiépítve vagy sem. Az a döntő, hogy ki volt-e építve az éjszakai ellenőrzés céljára a gyenge fényt adó fényforrás vagy sem. A felperes alaptalanul állítja, van olyan zárka, amelyben nincs kiépítve az éjszakai ellenőrzésre szolgáló gyengébb fényforrás. A felperes által indítványozott tanúk nem elfogulatlanok, mert az alperessel korábban perben álltak és igényüket a bíróságok elutasították.

[53] A felperes nem tett tényelőadást arra sem, hogy testi, lelki egészsége az éjszakai ellenőrzések folytán milyen módon és mértékben változott.

[54] Nem szakértő feladata annak megállapítása, hogy a sérelmesnek talált ellenőrzési gyakorlat esetleg befolyásolta-e a felperes másnapi viselkedését, ezért a szakértői bizonyítás mellőzése indokolt volt.

[55] A felperes nem tett konkrét előadást arra, hogy az általa sérelmezett időszakban melyik zárkában mikor sérült a személyiségi joga. Általánosságban tett nyilatkozatot arra is, hogy egy éjszaka 16 alkalommal sértette meg az alperes a személyiségi jogát. E körben sem terjesztett elő konkrét tényállítást.

[56] A felperes által hivatkozott eseti döntések jelen perben nem irányadók.

Az ítéletábra döntése és annak indokai

[57] A fellebbezés nem alapos.

[58] Az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemi döntésével az alábbiak szerint egyetért.

[59] A felperes fellebbezésében a Pp. 381. §-ára alapítottn az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. E törvényhely szerint erre csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait megsértette, az az ügy érdemi elbírálására kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem indokolt.

[60] A felperes fellebbezésében olyan lényeges, az érdemi döntésre is kiható eljárási szabálysértést nem jelölt meg, ami a Pp. 381. §-ának alkalmazását indokolná. Az, hogy érvelése szerint az elsőfokú bíróság szakértőt nem rendelt ki, önmagában nem ad okot a hatályon kívül helyezésre, mert nem indítványozta a szakértői bizonyítás elrendelését a másodfokú eljárásban, másrészt az ítéletábra – később kifejtendő szerinti – álláspontja szerint a szakértő kirendelése nem volt indokolt.

[61] Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére az ítéletábra nem látott törvényes lehetőséget.

[62] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet kereseti kérelme szerinti megváltoztatását is kérte.

[63] A keresetében – fentebb már ismertetett – az alperesi személyiségi jogot sértő magatartást abban jelölte meg, hogy 2002. 03. 25. – 2019. 06. 16. közötti időszakban 23 zárkában helyezték el és minden éjszaka 22.00 és 06 óra között félóránként az ellenőrzésre a zárkavilágítás felkapcsolásával történt, ami testi (lelki), egészségét sértette. Fellebbezésében azonban már azt is előadta, hogy a 2019-ben felszerelt Hess lámpák is zavarták nyugodt éjszakai pihenését. Ez azonban olyan megváltoztatott tényelőadás, amelyre a másodfokú eljárásban nincs lehetőség, ezért annak vizsgálatát az ítéltábla mellőzte [Pp. 373. § (2) bekezdés].

[64] A fellebbezés nem érintette, az alperes fellebbezést nem terjesztett elő, azonban hivatalból is vizsgálni kellett, az alperes alaki védekezésével kapcsolatban a per megszüntetése körében kifejtett álláspontot.

[65] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság e körben kifejtett álláspontjával és annak indokaival is egyetért.

[66] Az alperes az elsőfokú eljárásban alaki védekezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróságnak a pert meg kellett volna szüntetnie a Pp. 176. § (1) bekezdés c) pontjára és 240. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel.

[67] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a keresetben hivatkozott alperesi személyiségi jogot sértő magatartás az alperes rendfenntartó tevékenységi körébe és nem az un. alapvető elhelyezési körülmények körébe tartozik [Bv.tv. 75/B. § (1) bekezdés]. Ezért arra nem a Bv.tv. szerinti kártalanítási eljárás szabályai alkalmazandók [Bv.tv. 75/D. § - M. §], hanem a Bv. tv. 143. §-a. A felperes kárigényét az alperesnél előterjesztette, aki azt a csatolt határozatában elbírálta, mellyel szemben a törvényes határidőben a kereset előterjesztésre került.

[68] Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a pert nem szüntette meg, és a felperes keresetét érdemben vizsgálta.

[69] Az elsőfokú bíróság azt is helyesen állapította meg, hogy a jogvita elbírálása a rPtk. hatálya alá tartozik.

[70] A felperes fellebbezésében lényegét tekintve az elsőfokú bíróság mérlegelésének okszerűségét vitatta, amikor azt állította, hogy a mérlegelés nem teljes körű (hiányos) és az abból levont következtetés okszerűtlen. Ez tartalmában a Pp. 369. § (3) bekezdése szerinti anyagi jogi felülbírálat körében az a), c) és d) pontok alkalmazását jelenti.

[71] A felperesi fellebbezés tehát alapvetően az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárásának teljességét, a bizonyítékok mérlegelését és a megállapított tényekből levont anyagi jogi következtetéseket vitatta.

[72] Az ítéltábla megjegyzi, vannak olyan eljárási szabályok, amelyek megsértésére való hivatkozás – a Pp. 369. § (3) bekezdése szerinti felülbírálati jogkör gyakorlása során – nem az eljárási, hanem az anyagi jogi felülbírálat része. Ilyen a bizonyítékok elsőfokú bíróság általi mérlegelésének [Pp. 279. § (1) bekezdés] megítélése. A másodfokú bíróság az érdemi mérlegelő tevékenységet nem az eljárásjogi, hanem az anyagi jogi felülbírálat körében vizsgálhatja akkor, ha a fellebbezés az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló kérelmet tartalmaz (BDT2023. 4672).

[73] A Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerint azonban a másodfokú eljárásban a mérlegelési szabadság korlátozott: a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét csak akkor mérlegelheti felül, ha az elsőfokú bíróság mérlegelése okszerűtlen volt, vagyis ha a tényállás irratellenes, hiányos, vagy logikai ellentmondást tartalmaz és a bizonyítékokból csak a

fellebbezéssel támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni. Ezért nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésre, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna.

[74] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletezte, hogy a bizonyítékok mérlegelésénél mely körülményeket vett irányadónak, az egyes bizonyítékoknak mely okok miatt tulajdonított bizonyító erőt és mely bizonyítást utasított el.

[75] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységével egyetért, azt nem találta – a fellebbezés hivatkozásával ellentétben – sem okszerűtlennek, sem iratellenesnek.

[76] Ennek kapcsán az ítéltábla az alábbiakat jegyzi meg.

[77] Az iratokból megállapíthatóan a felperes kereseti tényállításával szemben, miszerint 2019. májusában kerültek a Hess égők felszerelésre, megállapítható, hogy az I. emeleten – ahol a zárkanyilvántartás szerint a felperes is elhelyezésre került – nem vitásan a Hess lámpák már ezt megelőzően felszerelésre kerültek. Az alperes e vonatkozású következetes állításait alátámasztotta (tanú 4. neve) és (tanú 3. neve) vallomása is, valamint a csatolt érintésvédelmi jegyzőkönyvek. Az érintésvédelmi jegyzőkönyv okirat, és a 2018. december 20-i dátumozású már megállapította, hogy a Hess lámpák szabványtalanul lettek kiépítve az I. emeleten. Ilyen ténymegállapítás csak akkor tehető, ha a lámpák (égők) már ezt megelőző időpontban ténylegesen beszerelésre kerültek.

[78] A kereseti tényállításból következően azt kellett kétséget kizáróan a felperesnek bizonyítania, hogy ha a Hess lámpák csak 2019. májusában kerültek felszerelésre, ezért az éjszakai ellenőrzéskor a zárkavilágítás került felkapcsolásra. Ezt az alperes az eljárásban mindvégig tagadta, és bár (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúk állították, hogy a zárkavilágítás került felkapcsolásra az ellenőrzéskor, azonban az ő tanúvallomásuk elfogadatlannak nem tekinthető. Egyrészt ők is perben állnak az alperessel hasonló jogvitában, ezért érdekük fűződik ahhoz, hogy jelen per miként dőljön el, (tanú 1. neve) pedig a felperes által sem cáfoltan másik eljárásban a jelen perben tett tényelőadásával ellentétes vallomást tett, melyre elfogadható indokot nem adott, (tanú 2. neve) tanú pedig elmondta, hogy a felperessel baráti viszonyban áll.

[79] Ezen túl e két tanú vallomását egyéb peradat sem támasztja alá. Nyomatékosan kell figyelembe venni azt is, hogy a felperes 2019. évig panaszt az alperesnél nem terjesztett elő, orvoshoz 2002. év óta az általa előadott problémákkal nem fordult, annak ellenére, hogy állítása szerint mindennap éjszaka félóránként felriadt és ennek pszichés egészségügyi következményei voltak. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az általa indítványozott tanúk, (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) ezekről a problémákról nem nyilatkoztak, és az sem, hogy e vonatkozásban a zárkavilágítást illetően sérelmeit a felperes nekik nem panaszolta.

[80] Összegezve: a felperes tényállítása megdőlt, hogy 2019. májusában kerültek a Hess égők felszerelésre. Azzal a felperesi állítással szemben pedig, hogy azt megelőzően csak a zárkavilágítás felkapcsolásával volt megvalósítható az ellenőrzés, a bíróság elfogadta az alperes nyilatkozatát és az azt alátámasztó tanúvallomásokat ((tanú 4. neve) és (tanú 3. neve)). Az ő tanúvallomásuk alátámasztotta azt is – egyezően az érintésvédelmi jegyzőkönyvek megállapításaival – hogy az alperesi bv. intézet I. emeletén található zárkákban a Hess lámpa oly módon került kialakításra, hogy a meglévő mennyezeti lámpatestbe szabványtalanul került beépítésre egy további izzó. Ez a módszer valamennyi zárkában így került megvalósításra.

[81] Mindezekből következően az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló valamennyi bizonyítékot a Pp. 279. § (1) bekezdése alapján mérlegelve helyesen jutott arra a következtetésre, hogy nem bizonyított az a felperesi állítás, hogy az alperes az éjszakai ellenőrzést a 60-100 W erősségű izzó használatával a pihenést zavaró módon végezte.

[82] Miután az alperes jogsértő magatartása nem bizonyított, ezért az elsőfokú bíróság helyesen találta szükségtelennek a felperes egészségi állapotára szakértő kirendelését is.

[83] A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[84] A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli (Pp. 101. §).

[85] Az alperes másodfokú perköltséget igényelt, azonban azt nem számította fel, ezért az ítéltábla pernyertessége ellenére a részére perköltséget nem állapított meg [Pp. 81. § (1), (2), (3), (5) bekezdés].

Szeged, 2024. január 31.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró